

Bruxelles, 22. rujna 2023.
(OR. en)

13202/23

SOC 626
EMPL 446

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Konsolidacija i jačanje europskih sustava socijalne zaštite – rasprava o politikama

Za delegacije se u prilogu nalaze smjernice predsjedništva o navedenoj temi s ciljem održavanja rasprave o politikama na sastanku Vijeća (EPSCO) 9. listopada 2023.

Konsolidacija i jačanje europskih sustava socijalne zaštite

Rasprava o politikama

Nedavne krize, a osobito pandemija i posljedice agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine na inflaciju, ukazale su na to da su za ublažavanje smanjenja dohotka kućanstva prijeko potrebne politike kojima se ostvaruju trenutačni rezultati. U središtu tih politika trebale bi biti najranjivije osobe, čime bi se izbjegli trajni negativni učinci koji pogoršavaju nejednakost, ograničavaju prilike i, u konačnici, usporavaju srednjoročan i dugoročan rast.

Međutim, samo brz i ciljani odgovor za savladavanje tog izazova nije dovoljan za odgovarajuće suočavanje sa socijalnim učinkom temeljnih društvenih i gospodarskih promjena. Za djelotvorno ostvarenje Akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava potreban je aktivan rad na socijalnim posljedicama tih temeljnih strukturnih izazova, kao što su oni povezani s digitalnom i zelenom tranzicijom.

Iako te promjene europskim građanima pružaju važne prilike, mogle bi dovesti i do povećanja nejednakosti, na primjer u pogledu digitalnog jaza ili energetskog siromaštva. Socijalnim politikama mora se na odgovarajući način sprečavati i riješiti te situacije.

U tom kontekstu države članice donijele su ili provode reforme u svojim sustavima socijalne zaštite, kao što su reforme naknada za nezaposlenost, privremena izuzeća od doprinosa za socijalno osiguranje, ponekad povezana s prekvalifikacijama te uklanjanje razlika u području socijalne zaštite poboljšanjem socijalne zaštite samozaposlenih osoba i ranjivih skupina. Međutim, pokrivenost tih skupina znatno se razlikuje među državama članicama.

Konsolidacija programâ minimalnog dohotka također je doprinijela prevladavanju posljedica tih kriza. Osobito, nadovezujući se na nedavno donesene preporuke Vijeća, rad država članica na proširenju razine pokrivenosti programima minimalnog dohotka, smanjenju visokih stopa neiskorištenosti povezanih s tom vrstom naknada i osiguravanju komplementarnosti između socijalnih mjera i mjera zapošljavanja ključan je element tih napora.

Ljude bi, osim što im se pruža financijska potpora, trebalo pratiti i usmjeravati kako bi se u potpunosti uključili u društvo, kako u društvenom pogledu tako i na radnom mjestu, čime bi im se omogućilo da se integriraju i da sudjeluju s jednakim pravima i prilikama.

Neke države članice izvanredno su iskoristile sredstva Unije, poput instrumenta NextGenerationEU i strukturnih fondova, kako bi ostvarile te ciljeve u okviru svojih nacionalnih programa reformi. Ali kratkoročne mjere nisu dovoljne i države članice trebaju primijeniti srednjoročni i dugoročni pristup. To je razlog zašto neke države članice počinju uzimati u obzir važnost povrata od socijalnih ulaganja i načine kako ih na odgovarajući način oporezivati.

U nastojanju da se promiče konsolidacija i ojača socijalna zaštita u Europi, treba poboljšati koordinaciju sustava socijalne zaštite kako bi se odgovorilo na promjene u svijetu rada. Stoga je nastavak sudjelovanja u pregovorima o prijedlogu za reviziju Uredbe o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti od ključne važnosti.

Zbog novih okolnosti u svijetu rada, kao što su takozvani digitalni nomadi i rad na daljinu, u ovom se trenutku od Europske unije zahtijeva da razmotri njegove posljedice na koordinaciju socijalne sigurnosti, kriterije za utvrđivanje primjenjivog zakonodavstva i učinak na različite grane socijalne sigurnosti.

Imajući to na umu, *ad hoc* skupina Administrativne komisije za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti kao prvi korak usmjerila je svoje napore na slučaj radnika na daljinu koji svoju djelatnost redovito obavljaju u državi članici različitoj od one u kojoj njihov poslodavac ima poslovni nastan, u cilju predlaganja konkretnih načina za rješavanje tih situacija. Međutim, tijekom sljedećeg zakonodavnog ciklusa možda će biti potrebno dodatno djelovanje na razini Unije.

Istodobno, digitalna tehnologija mijenja način interakcije institucija. Države članice istražuju nove načine kako poboljšati komunikaciju među institucijama, građanima, poduzećima i tijelima. Pri razmatranju budućnosti socijalne zaštite u obzir treba uzeti digitalne alate i umjetnu inteligenciju, uglavnom kao sredstvo za promicanje ostvarivanja prava iz sustava socijalne sigurnosti i jačanje borbe protiv prijevara i zlouporaba. U nedavnoj Komunikaciji Komisije naslovljenoj „Digitalizacija u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti: olakšavanje slobodnog kretanja na jedinstvenom tržištu” razmatraju se postojeće inicijative i predlažu konkretne mjere za prelazak na sustav koordinacije socijalne sigurnosti s većom razinom digitalne integracije.

U tom kontekstu, i na temelju nacionalnog iskustva, ministri i ministrice pozivaju se da razmotre sljedeća pitanja:

- *Koje posljedice na sustave socijalne zaštite imaju promjene uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 i posljedice ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine na inflaciju te zelena i digitalna tranzicija koja se trenutačno odvija u našim društvima? Koji su prioriteti u pogledu unapređenja socijalne zaštite?*
- *Korak naprijed u području socijalne zaštite bilo je donošenje Preporuke Vijeća o primjerenom minimalnom dohotku. Koji su glavne pouke izvučene iz provedbe relevantnih programa na nacionalnoj razini? Kako bi se socijalna zaštita mogla proširiti na najranjivije skupine?*
- *Doprinosi li tehnološki razvoj, osobito umjetna inteligencija, uklanjanju postojećih prepreka u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i olakšava li komunikaciju među upravama u cijeloj Uniji? Imate li iskustva koja biste mogli podijeliti u pogledu upotrebe tehnoloških inovacija za jačanje socijalne zaštite?*